

צ'ל אפסט פּרשט תולדות

פּאָס פּר

יעקב ועשיו – שני תאומים. לשניהם הורים צדיקים. שניהם גדלו באותו בית. שניהם קיבלו אותו חינוך. יעקב הלך לכיוון של קדושה. עשיו בחר בכיוון של טומאה. יעקב הוא אבי עם ישראל. עשיו הוא אבי עם עמלק. המאבק ביניהם התחיל עוד בהיותם ברחם אימם, והוא קיים וממשיך עד עצם היום הזה. המאבק בין כח הקדושה לכח הטומאה. המאבק בין זרע יעקב לזרע עמלק. יבוא יום והמאבק הזה יסתיים, וה' לא ישאיר מעמלק שום זכר. שום השפעה. שום שריד של כוח. אבל עד שזה יקרה, עדין ממשיכה המלחמה. לפעמים בגלוי. לפעמים בסתר. והלואי ונזכה כבר לראות בקרוב ממש את הניצחון האחרון והמוחלט של כח הקדושה, בביאת גואל צדק, במהרה בימינו אמן *פּר אפסט*. בבקשה לשמור על קדושת הגליון.

מתוך אסיינה פּר תורה

"יעקב איש תם" (כה כז)

מי שאינו חריף למרות קרוי תם. (רש"י)

אדם צריך להיות אדון ומושל על מידותיו, כדי שיוכל לנצל במקום הראוי ובאופן הראוי. שכן לפעמים יש גם צורך להשתמש במידה רעה לשם שמים, כפי שאמרו חכמינו: "כל מי שנעשה רחמן במקום אכזרי, לבסוף נעשה אכזר במקום רחמני" (קהלת רבה פ"ז). אין די, איפוא, רק ברכישת המידה של רחמנות, אלא יש גם לשלוט על מידה זו ולנצלה כראוי.

לפיכך נקרא יעקב אבינו "איש תם" – לפי שהיה איש, מושל ואדון על התמימות, ידע כיצד לנצלה כראוי ואימתי לסלקה לצדדין ולקיים "עם עקש תתפתל" – "אחיו אני ברמאות"...

זוהי הכוונה בדברי רש"י: "מי שאינו חריף לרמות" – מי שאינו מסוגל בכלל לרמות הריהו "קרוי תם" – רק "תם" ולא "איש תם" – לפי שבאמת מסוגל היה יעקב להשתמש בחריפות ובערמומיות בשעת הצורך, ואף על פי כן היתה בו מידת התמימות. זהו פירושו של "איש תם" – איש ואדון על התמימות... (הרבי הקדוש מלובלין)

תפילות אמוצאי שבת בתפזורת הבאה מסתתרים 10 מושגים שקשורים לפרשת השבוע. בהצלחה!

ב	ר	ו	כ	ד	ב	א	ה
ב	א	ו	ו	ת	ת	י	ב
ח	נ	ג	ר	ו	ו	נ	ב
א	י	מ	א	ד	א	ע	ר
ב	ע	ש	י	ו	ל	ד	כ
י	ק	ח	ת	ע	ו	ש	ה
מ	ב	ד	ג	נ	ו	י	ש
ל	ת	י	ו	ו	ש	מ	ה
כ	א	ב	כ	ו	ר	ה	ש
נ	מ	ט	ע	מ	י	מ	י

פּוּיַת הַהַלְכָה –

מתוך הלכות כיבוד הורים, הקיצור שולחן ערוך

סעיף א

צריך לזהר מאד בכבוד אביו ואמו ובמוראם, שהשוה אותן הכתוב לכבודו ולמוראו, יתברך שמו. כתיב, כבד את-אביך ואת-אמך. וכתיב, כבד את-ה' מהונך. באביו ואמו כתיב, איש אמו ואביו תיראו. וכתיב, את-ה' אלהיך תירא. כדרך שצוה על כבוד שמו הגדול ומוראו, כן צוה על כבודם ומוראם. שלשה שתפין הם באדם, הקדוש-ברוך-הוא ואביו ואמו. איש מזריע לבן שבו, אשה מזרעת אדם שבו, והקדוש-ברוך הוא נופח בו נשמה, מראה עין, ושמיעת אזן, ודבור בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אומר הקדוש-ברוך-הוא, מעלה אני עליכם, כאלו דרתי ביניהם וכבדוני

סעיף ב

איזהו מורא. לא יעמד במקומו המיחס לו לעמד שם בסוד זקנים עם חבריו או מקום המיחד לו להתפלל, ולא ישב במקום המיחד לו להסב בביתו, ולא יסתר את דבריו, ולא יכריע את דבריו בפניו, אפלו לומר, נראין דברי אבא. עד היכן מוראם. היה הבן לבוש חמודות ויושב בראש הקהל, ובאו אביו או אמו וקרעו את בגדיו, והכוהו על ראשו, וירקו בפניו, לא יכלים אותם ולא יצער בפניהם ולא יכעס כנגדם, אלא ישתק ויירא ממלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא שצוה בכך. אבל יכול לתבע אותם לדין על ההפסד

סעיף ג

איזהו כבוד? מאכילו ומשקהו, מלביש ומכסה, מכניס ומוציא - ועין לעיל סימן לד סעיף ו. ויתננו לו בסבר פנים יפות. שאפלו מאכילו בכל יום פטומות, והראה לו פנים זועפות, נענש עליו

סעיף י

ראה לאביו שעובר על דברי-תורה, לא יאמר לו, עברת על דברי תורה, אלא יאמר לו, אבא, כתיב בתורה כך וכך, כאלו הוא שואל ממנו, ולא כמזהירו, והאב יבין מעצמו ולא יתביש

סעיף יא

אמר לו אביו לעבר על דברי תורה, בין על מצות עשה בין על מצות לא תעשה, אפלו על מצוה של דבריהם, לא ישמע לו, דכתיב, איש אמו ואביו תיראו ואת-שבתותי תשמרו אני ה' אלקיכם, סמך שבת למורא אב ואם, לומר, אע"פ שהזהרתיך על מורא אב ואם, אם אמר לך חלל את השבת, אל תשמע לו. וכן בשאר כל המצוות. אני ה' אלקיכם, אתה ואביך חיבים בכבודי. לפיכך לא תשמע לו לבטל את דברי. וגם מצות דרבנן, דברי השם יתברך שמו הן, דכתיב, לא תסור וגו'. אמר לו אביו, שלא ידבר עם פלוני ושלא ימחול לו, והבן היה רוצה להתפייס, אין לו לחוש לפקדת אביו, כי אסור לשנא שום יהודי אם לא כשרואהו שהוא עובר עברה, ונמצא שהאב צוהו לעבור על דברי תורה

סעיף יג

אחד האיש ואחד האשה, חיבים בכבוד אב ואם, אלא שהאשה הנשואה לבעל, כיון שהיא משעבדת לבעל, לפיכך היא פטורה מכבוד אב ואם. ואך אם בעלה אינו מקפיד עליה, מחיבת בכל דבר שאפשר לה

סעיף יד

כל המבזה אביו או אמו, ואפלו בדברים, ואפילו ברמיזה, הרי זה בכלל ארור מפי הגבורה, שנאמר, ארור מקלה אביו ואמו

סעיף כב

מי שהוא רוצה באמת לכבד את אביו ואת אמו, יעסוק בתורה ובמעשים טובים, שזוהו הכבוד הגדול לאבות, שאומרים הבריות, אשרי לאב ואם שגדלו בן כזה. אבל אם אין הבן הולך בדרך הישר, הרי אבותיו ישאו חרפה עליו, והוא מביש אותם בבושה שאין גדולה הימנה. וכן האב שרוצה לרחם על בניו באמת, יעסק בתורה ובמעשים טובים, ויהא נוה לשמים ונוח לבריות, ויתכבדו בניו בו. אבל מי שאינו הולך בדרך הישר, גם זרעו מגנה אחריו. וגם בעון אבות, בניו מתים, כדכתיב, פוקד עון אבות על בנים. ואין אכזריות גדולה מזאת, שהוא גורם בחטאיו שימותו בניו. ואין לך מרחם על בניו, יותר מן הצדיק, כי זכותו עומדת לאלף דור

סיוור אפרת הסביל

ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכור את בכורתו ליעקב (תולדות כה-לג)

אל חדרו של הצדיק מאפטא נכנס יהודי שבור ורצוף. "רבי", התחנן הנכנס. "עזור לי! בת בוגרת יש לי בבית ואין בידו להשיאה!"

"מהו הסכום הדרוש לך כדי להשיאה?" שאל הרבי את היהודי הנסער. "אלף רובל", באה התשובה. "וכמה כסף יש לך?" התעניין הרבי. "רובל אחד בלבד מצוי בכיס", השיב היהודי המסכן. הרהר הצדיק כדי רגע ואז אמר: "לך לך לשלום, והעסק הראשון אשר יזדמן לך בדרך – אותו עליך לעשות, וה' יהא בעזרתך".

'איזה עסק אוכל לעשות ברובל אחד בלבד?' תהה האיש בלבבו. אך אמון רב רחש לצדיק, ועל כן לא הרהר אחר דבריו. חיש יצא לדרך, לשוב אל ביתו, נסע שעות אחדות והחליט לנוח ולסעוד בפונדק שעל אם הדרך. חבורת סוחרים יהלומים, שהסבה באחד השולחנות, משכה את תשומת ליבו. מתוך סקרנות קם האיש, וקרבו אל החבורה. הסוחרים, העוסקים בממכרם, הבחינו בזר הניצב מן הצד ומביט בהם בהשתאות, "מה לך לוטש עיניים?" פנה אליו אחד מהם, "כלום חפץ אתה לקנות יהלום?" המילה "לא" כבר עמדה על קצה לשונו של העני, אך בעוד מועד צצו ועלו בזכרונו דברי הצדיק מאפטא, כי עליו לעשות את העסק הראשון שיזדמן לו. ועל כל מהר להשיב: "כן!"

"וכמה כסף יש לך?" שאלו הסוחר. "רובל אחד", היתה תשובתו של האיש, תשובה שגררה פרצי צחוק אדירים מפי כל המסובים. "המתן רגע קט", אמר הסוחר כששכחו גלי הצחוק, "יש לי הצעה גם תמורת רובל אחד". "ומה?" שאל העני.

"את חלקי לעולם הבא!" השיב הסוחר תשובה ניצחת. "מסכים!" לא היסס העני. "אך הבה נערוך שטר מכירה כדת וכדין ואז יהא העסק שריר וקיים!"

הסוחרים שאצל השולחן, התמוגגו מנחת – עיסקה שכזו לא ראו מימיהם! אחד מהם נחפז להביא גליון נייר, שני תרם עט – וחיש נרשמו כל פרטי המכירה, בשולי הגליון חתמו המוכר והקונה, וכמובן – לא נפקדו חתימותיהם של העדים. העני מסר לסוחר את הרובל שלו, ותמורת זאת קיבל את כתב המכירה – והעיסקה יצאה לפועל.

לקול צחוקם הרועם של הסוחרים שב האיש אל שולחנו. בזה הרגע נכנסה לפונדק אשתו של סוחר היהלומים וראתה את בעלה וידידיו מתמוגגים מצחוק. "מה פשר הצחוק והשמחה?" התעניינה. "חי...חי...חי.... רואה את את הבטלן ההוא, היושב על יד השולחן שבפינה?" אמר לה בעלה, ופניו זורחות. "זה עתה הוציא הוא את הרובל האחרון שלו על כלום שבכלום!"

"מה מכרת לו?" שאלה האשה, מתכוננת להשתתף בצחוק הכללי.

"את חלקי לעולם הבא מכרתי לו", השיב בעלה, צוחק בפה מלא. אך בהבחינו בהבעת פניה של אשתו – קפא צחוקו.

"החלק הזעום, שאולי יכולת לזכות בו בעולם הבא", התפרצה האשה, "גם אותו מכרת בעבור בצע כסף! ועתה, הנך גוי לכל דבר! אינני חפצה להיות אשתו של גוי! רצוני להתגרש ממך!"

בעלה בהה בה בעינים נדהמות, "אבל...גמגם", זו היתה רק מהתלה....

"לא!" ספקה האשה את כפותיה, "מכירה עם שטר מכר וחתימת עדים איננה מהתלה, זוהי מכירה של ממש. ועתה, אבדת את חלקך לעולם הבא, ועל כן רצוי להתגרש ממך!"

אובד עצות ומיאוש ניצב הסוחר על עמדו. אך לפתע עלה רעיון במוחו. הוא שלח את אחד ממשרתי הפונדק להביא לפניו את היהודי שקנה ממנו את חלקו בעולם הבא....

עוד רגע – והיהודי ניצב לפני הסוחר.

"ר' יהודי", פנה אליו הסוחר בקול ידידותי, "בודאי מבין אתה, כי כל אותה מכירה לא היתה אלא מעשה לצון. הבה נחסל את העניין. הנה, אני נותן לך את הרובל שלך, ואתה השב לי את שטר המכירה". "לא היה זה מעשה לצון", השיב היהודי, "אני התכונתי לקניה במלוא הרצינות. לגבי – העסק שריר וקיים".

"יודע אתה?" אמר הסוחר בקול רך כחמאה, "אתן לך כמה רובלים ובלבד שתשיב לי את השטר".

אך היהודי דחה זאת בפסקנות: "אשיב לך את שטר המכירה רק אם תעניק לי אלף רובלים!"

"אלף רובלים?!" הזדעזע הסוחר, "כלום נטרפה עליך דעתך, שהנך מעז לדרוש סכום אדיר שכזה תמורת גליון ניר עלוב!"

"הברירה בידיך להשאיר את הניר העלוב בידי", חתר קולו של היהודי.

"הא כך!" זעק הסוחר, אך מיד שמע את קולה הצועק של אשתו: "אם כך, נלך לרב ויתן לי גט פטורים ממך!" "הן לא אוכל לשלם לו סכום רב שכזה בעבור הניר העלוב", הסביר הסוחר לאשתו בקול מעורר חמלה. "אך אני – אינני מוכנה לחיות עם גוי גמור", זעקה האשה. "עליך לפדות את חלקך לעולם הבא, ואף אם תדרש לשלם תמורתו חמשת אלפי רובלים!"

נפנה הסוחר אל היהודי וניסה להפציר בו להוריד מהמחיר, הוא נאות לשלם מאתיים רובל ואפילו שלוש מאות רובל. אך העני עמד על שלו: "אלף רובל, ואף לא פרוטה אחת פחות!"

חכך הסוחר בדעתו, גרד את פדחתו ולבסוף שלך את ארנקו והעניק ליהודי אלף רובלים. רק אז מסר לו היהודי את שטר המכירה, והסוחר קרעו לגזרים בחמת זעם.

תוך כדי דברים סח היהודי העני באזני אשת הסוחר על אודות הצדיק מאפטא שממנו הוא שב זה עתה, ועל הבטחתו של הצדיק, כי העסק הראשון שיעשה – יצליח.

"רצוני לנסוע אל הצדיק מאפטא", הביעה אשת הסוחר את משאלתה, לאחר ששמעה את אשר סיפר היהודי, ואכן, בו ביום נסעה אל הצדיק.

כשנכנסה אשת הסוחר אל חדרו של הצדיק, אמרה לו: "שמחה אני מאוד, שעל ידי נתגלגלה הזכות להושיע את היהודי הנצרך, אך רצוני לשיאול את הרבי: האמנם חלקו של בעלי בעולם הבא שוה אלף רובלים?"

השיב הצדיק: "כאשר מכר בעלך את חלקו ברובל אחד – לא היה חלק זה שוה אפילו רובל אחד. אך לאחר מכן, כשקנה את חלקו תמורת אלף רובל – וסוייע בכך ליהודי להשיא את בתו – שוב לא יסולא בפז חלקו בעולם הבא!" (מעשיהם של צדיקים)

אתגר אפרת

- אם כן, למה זה אנוכי – ממה חששה רבקה לפני שנולדו יעקב ועשיו.
- אלו ערים בארץ מופיעות בפרשת השבוע?
- ציינו חמישה הבדלים בין יעקב לעשיו.

סיוור התאשכים

תקציר הפרקים הקודמים

משפחת בלוספולד קיבלה על עצמה לגדל את אושי, ילד שהתגלגל עד אז בין בתים רבים. אושי הגיע לביתם מזנח פיזית ונפשית, והתנהג כחיה פצועה. עם הזמן אושי השתקם, בבית וגם בישיבה, אך טיב הקשרים בינו לבין אברומי, הבן הקטן של משפחת בלוספולד, הלך והידרדר. כך נמשך המצב, עד שאברומי החל לרמוז שהוא מוכן ללכת בדרכו של אושי ולמצוא לעצמו משפחה מאמצת. בינתיים טוב לו אצל סבא והוא מוכן להתארח שם בשבתות.

פרק רביעי

ההורים חששו מאוד מהמצב שנוצר. היה ברור להם שהם לא הכניסו ילד לביתם רק בשביל לגרום לבנם לעזוב את הבית.

באחד הימים הזמינו ההורים את אברומי הביתה לארוחת הערב על מנת לדבר על הכל באופן פתוח. אברומי הרשה לעצמו לפרוק כל מה שיש לו על הלב. הוא תיאר ארוכות בפני הוריו את הסבל הרב שהיה מנת חלקו במשך כל השנים האחרונות.

אברומי תיאר להם בפרוטרוט את ההצקות האישיות שהוא 'זכה' בהן על כל צעד ושעל. אושי היה פוגע בו במילים הקשות ביותר, והן צבטו את לבו ואת נשמתו. אבל למרות הכל הוא לא הוציא אף הגה מפיו. תמיד נהר לא 'להחזיר' לו.

אבל מה שקורה בהווה הפך לבלתי נסבל בעבורו. הוא מגיע הביתה פעם בשבוע, יש לו הזדמנות להיות עם ההורים ולהינות בחיק המשפחה, ואושי גוזל לו את השלווה הזו. אי אפשר להמשיך כך.

דעתו של אברומי היתה נחרצת: "או אני או הוא". ההורים נחרדו לרגע מן הנחרצות, והרגישו מעין קריאת ים סוף. מה עושים?

"אנו רוצים לחשוב על כך?" אמרו לו, ובכך הסתיימה השיחה הטעונה.